

**Advies over een ontwerp van
vernieuwd afsprakenkader Nederlands tweede taal**

Advies over een ontwerp van vernieuwd afsprakenkader Nederlands tweede taal (NT2)

1 Situering

In juni 2008 evalueerde de Vlor het afsprakenkader NT2 -2007 en bracht hierover een advies uit¹.

Op 15 december 2008 organiseerde de overheid een derde rondetafelconferentie NT2, die uitmondde in een platformtekst en een 60-tal beleidsaanbevelingen. Over deze platformtekst bracht de Vlor op 24 maart 2009 een advies uit.²

Eén van de beleidsaanbevelingen van de derde rondetafelconferentie NT2 betrof het herwerken van het afsprakenkader NT2. De stuurgroep van het departement Onderwijs en Vorming, die eerder de platformtekst NT2 en de organisatie van de rondetafelconferentie voorbereidde, heeft een ontwerp van afsprakenkader NT2 voorbereid.

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming legde op 28 april 2009 dit ontwerp voor advies voor aan de Vlaamse Onderwijsraad. Nadat de Vlor zijn advies heeft uitgebracht, zal het definitieve ontwerp van afsprakenkader ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

2 Totstandkoming van het advies

De werkgroep Inburgering van de Vlor kwam op 22 april 2009 samen om het advies te formuleren, onder het voorzitterschap van mevr. Sophie Van der Avort (CVO Antwerpen-Zuid). Ook de commissies basiseducatie en OSP namen aan de adviesvoorbereiding deel.

In de vermelde werkgroep en commissies zijn volgende partners vertegenwoordigd: de representatieve verenigingen van inrichtende machten en het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, het personeel, de directeurs, de cursisten, de centra voor basiseducatie, de centra voor volwassenenonderwijs, de universitaire talentcentra, de VDAB, Syntra-Vlaanderen, de Huizen van het Nederlands, het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden, het Vlaams Minderhedencentrum, de onthaalbureaus, de sociaal-economische organisaties, het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs, de onderwijsinspectie, het kabinet en de administratie Onderwijs en Vorming en het kabinet en de administratie Inburgering.

De Vlor is tevreden dat hij voor de voorbereiding van dit advies op voorhand kon beschikken over een voorlopig ontwerp van vernieuwd afsprakenkader. De Vlor toetste de output van het overleg in de werkgroep Inburgering vervolgens af aan de tekst die bij de formele adviesvraag is gevoegd. Onderstaand advies heeft betrekking op het ontwerp van afsprakenkader NT2 dat deel uitmaakt van de formele adviesvraag.

---

¹ Raad Levenslang en Levensbreed Leren, Advies over de uitvoering en de werkbaarheid van het afsprakenkader NT2 2007. 24 juni 2008.

² Raad Levenslang en Levensbreed Leren, Advies over de platformtekst derde rondetafelconferentie NT2. 24 maart 2009.

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren keurde op 12 mei 2009 onderstaand advies unaniem goed in aanwezigheid van 17 stemgerechtigde leden.

3 Advies over het ontwerp van vernieuwd afsprakenkader NT2

3.1 Algemene bepalingen (blz. 2-4)

Doelstelling van het afsprakenkader NT2 en toepassingsgebied (blz. 2)

Ten opzichte van het afsprakenkader 2007 zijn de aspecten waarop het afsprakenkader betrekking heeft, geconcretiseerd. Ook het toepassingsgebied is geëxpliciteerd. De Vlor heeft geen bemerkingen bij de doelstellingen noch bij het toepassingsgebied.

Lokale werkafspraken (blz. 2)

Het afsprakenkader is algemeen geldend voor alle betrokken instellingen. Verdere concretisering berust bij de Huizen van het Nederlands via een schriftelijke overeenkomst. De raad onderschrijft deze visie op voorwaarde dat met deze schriftelijke overeenkomsten de regionale raamakkoorden worden bedoeld waarvan sprake in de platformtekst. De raad vindt het belangrijk dat de betrokken opleidings- en onderwijsinstellingen, binnen die regionale raamakkoorden, ook onderlinge werkafspraken maken met het oog op een betere doorstroom van cursisten.

Regisseur van het NT2-traject (blz. 3)

Het afsprakenkader beschrijft wie regisseur is voor welke doelgroepen en wat de regisseursrol inhoudt.

De raad vraagt een toevoeging wat de taak van de regisseur betreft: het is belangrijk dat de regisseurs voorafgaandelijk en tijdig melden welke de opleidingsbehoeften zijn zodat de onderwijs- en opleidingsverstrekkers hun aanbod in functie daarvan tijdig kunnen plannen.

Contactpersoon (blz. 3)

Elke instelling duidt per regio van het Huis van het Nederlands één contactpersoon aan.

De raad stelt voor dat het Huis van het Nederlands het initiatief neemt om per instelling de contactpersoon op te vragen.

Inwerkingtreding (blz. 4)

De overheid stelt voor om het nieuwe afsprakenkader op 1 september 2009 in werking te laten treden.

Inwerkingtreding betekent echter nog geen uitvoerbaarheid. De raad wijst erop dat na de definitieve goedkeuring van het nieuwe afsprakenkader, op lokaal niveau nog heel wat werkafspraken moeten gemaakt worden.

De in het vooruitzicht gestelde tools voor de elektronische gegevensuitwisseling tussen de regisseurs en de uitvoerders, werken nog niet naar behoren. In afwachting daarvan moeten andere werkafspraken worden gemaakt om de vooropgestelde communicatie over de regelmatige deelname te kunnen verzekeren (zie ook punt 3.5 van dit advies).

De raad uit zijn bezorgdheid om een ordentelijk verloop van de start van een schooljaar. De onderwijsinstellingen moeten daartoe tijdig de nodige voorbereidingen kunnen treffen.

Gezien het belang van de nog te maken lokale werkafspraken, acht de raad het niet haalbaar en ook niet wenselijk om het vernieuwd afsprakenkader NT2 al integraal te implementeren op 1 september 2009. De raad pleit voor een gefaseerde invoering aan de hand van een stappenplan (zie ook punt 4 van dit advies).

Evaluatie (blz. 4)

De raad vindt het goed dat het afsprakenkader tweejaarlijks wordt geëvalueerd, en desgewenst ook tussentijds kan worden bijgesteld. De raad stelt voor om het overleg met alle betrokken actoren, in de schoot van de Vlor te laten doorgaan, zoals dit ook nu het geval is.

3.2 Organisatie van het aanbod (blz. 4-7)

ERK (blz. 4)

De raad vindt het prima dat alle NT2-aanbieders die onder het toepassingsgebied van het afsprakenkader vallen, hun opleidingen rangschikken volgens de niveaus van het Europees Referentiekader voor de talen.

Basisniveau NT2 en Basisniveau NT2 georganiseerd door VDAB (blz. 4-5)

Het ontwerp van vernieuwd afsprakenkader NT2 bevestigt de uitsluitende bevoegdheid van onderwijs (CBE, CVO of UTC) voor het basisniveau NT2, op twee uitzonderingen na:

- (1) Ingeval de onderwijsinstellingen binnen het werkingsgebied van een consortium geen behoeftedekkend aanbod realiseren. In dit geval kan VDAB cursussen inkopen bij gekwalificeerde derden.
- (2) Nederlands op de werkvloer of Individuele beroepsopleiding in de Onderneming (IBO). In die gevallen kan ook VDAB een aanbod NT2 – A1 organiseren.

De raad formuleert hierbij volgende bemerkingen.

Naar aanleiding van de evaluatie van het afsprakenkader 2007, stelde de raad vast dat voor het basisniveau NT2 een behoeftedekkend aanbod is gerealiseerd. De raad adviseerde dan ook om voor het basisniveau niet langer een beroep te doen op (gekwalficeerde) derden. In het kader van de sluitende aanpak, wenst VDAB als regisseur evenwel deze mogelijkheid opnieuw in te schrijven in het afsprakenkader. De raad kan voor dit standpunt begrip opbrengen, maar wijst erop dat het criterium “behoeftedekkend aanbod” moet bekeken worden op het niveau van de regio van het Huis van het Nederlands (en niet op het niveau van het werkingsgebied van een consortium, zoals het ontwerp van afsprakenkader voorstelt). Het is immers aan het Huis van het Nederlands dat de regisseurs de behoeften inzake NT2-opleidingen melden en het zijn ook de Huizen van het Nederlands die vervolgens met de consortia de nodige afspraken moeten maken om *op het niveau van de regio van het Huis van het Nederlands* een behoeftedekkend aanbod te realiseren.

Wat Nederlands op de werkvloer of in een IBO betreft, wijst de raad erop dat ook het volwassenenonderwijs NT2 op de werkvloer kan organiseren en partner kan zijn in het kader van een IBO. De raad neemt er nota van dat VDAB als regisseur aan de Huizen van het Nederlands halfjaarlijks plant te rapporteren over de eventuele behoeften inzake NT2 op de

werkvloer en inzake taalondersteuning in de IBO. Dit moet de Huizen van het Nederlands toelaten de vraagbehoefte in te schatten. Voorts pleit de raad voor het nodige pragmatisme.

Vervolgaanbod en doorstroming (blz. 5-6)

Het afsprakenkader schetst kort de maatschappelijke opdracht van de verschillende aanbodsverstrekkers.

De raad vraagt om te expliciteren dat ook de CVO en de CBE de bevoegdheid hebben om taalondersteuning in functie van beroepsopleiding en werk te organiseren, en – voor de CVO - om een NT2-aanbod te organiseren dat gericht is op taalvaardigheid die nodig is voor het behalen van een diploma hoger onderwijs. De rendementstudie NT2 lanceerde een uitdrukkelijke oproep ten aanzien van het volwassenenonderwijs om in de toekomst meer dan vandaag te investeren in dergelijke trajecten. Een aantal centra zijn al op die oproep ingegaan en nemen initiatieven om zich op dat vlak verder te professionaliseren.

Afstemming van behoefte en aanbod (blz. 6-7)

Het ontwerp van afsprakenkader stelt dat, op basis van de behoefteanalyse van het Huis van het Nederlands, elk consortium voor de afstemming van het aanbod op de vraag zorgt.

De raad formuleert hierbij volgende bemerkingen:

- Een degelijk instrument voor het uitvoeren van zo'n behoefteanalyse is noodzakelijk.³
- Het realiseren van een behoeftedekkend aanbod moet worden bekeken op het niveau van de regio's van de Huizen van het Nederlands, niet op het niveau van de werkingsgebieden van de consortia. Het is immers aan de Huizen van het Nederlands dat de regisseurs de behoeften inzake NT2-opleidingen melden en het zijn de Huizen van het Nederlands die vervolgens met de consortia de nodige afspraken moeten maken om *op het niveau van de regio van het Huis van het Nederlands* een behoeftedekkend aanbod te realiseren (zie ook hoger onder punt 3.2).
- De raad neemt nota van de uitdrukkelijke verwachting van de overheid om ook een zomeraanbod NT2 te organiseren. Vandaag kunnen enkel de CBE en de UTC een regulier zomeraanbod NT2 inrichten. De CVO kunnen dit enkel via contractonderwijs. Het is wenselijk dat de overheid met de representatieve personeelsorganisaties een gesprek zou opstarten om de mogelijkheid van een regulier zomeraanbod NT2 ook in de CVO mogelijk te maken, dit in het belang van de rechtszekerheid en van de loopbanen van de betrokken personeelsleden.

Minimale en maximale groepsgrootte (blz. 7)

Het Huis van het Nederlands maakt afspraken over de minimale en maximale groepsgrootte. De raad stelt vast dat de verwachtingen ten aanzien van de onderwijsverstrekkers soms onrealistisch zijn. De raad zou het ook wenselijk vinden dat de Huizen van het Nederlands ook afspraken maken over de mate waarin cursisten uit verschillende modules of niveaus kunnen worden samengezet.

---

³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren, *Advies over de platformtekst derde rondetafelconferentie NT2, 24 maart 2009*. Blz. 4.

3.3 Intake, testing en oriëntering (blz. 7-10)

Bij de algemene principes (blz. 7-8) heeft de raad geen bemerkingen. De coördinatie berust bij de Huizen van het Nederlands. De Huizen van het Nederlands houden daarbij rekening met het afsprakenkader.

Wat de doorverwijzing betreft, stelt het afsprakenkader dat het Huis van het Nederlands cursisten die in een verplicht traject zitten, kan oriënteren naar een welbepaald centrum. Dit in functie van de verwachtingen van de regisseur. Het afsprakenkader somt elementen op die hierbij in rekening kunnen gebracht worden. De raad benadrukt dat dit ook de enige elementen moeten zijn die daarbij in rekening kunnen worden gebracht. Dit om de objectiviteit van de doorverwijzing te blijven garanderen.

3.4 Studiebewijzen (blz. 10-11)

De raad is positief over de wederzijdse erkenning van de studiebewijzen NT2, zowel in de Vlaamse als in de Franse Gemeenschap.

3.5 Opvolging regelmatige deelname (blz. 11-12)

Doelgroep

De raad is tevreden dat voor Alfa-NT2-cursisten de bepalingen over de opvolging van de regelmatige deelname beperkt zijn tot de eerste 240 lestijden van het traject.

Vorm van de gegevensuitwisseling

De raad wijst erop dat de aanbodsverstrekkers, bij ontstentenis van het rijksregisternummer van de cursist, onmogelijk een uniek cursistnummer kunnen toekennen. Zij kunnen dat enkel op niveau van hun eigen centrum, omdat zij er geen zicht op hebben of een cursist ook bij andere aanbodverstrekkers een nummer heeft gekregen. De raad meent dat de regisseur de enige is die een uniek cursistnummer kan toekennen en vraagt dan ook om het ontwerp van afsprakenkader in die zin aan te passen.

Inschrijving en doorverwijzing

Het Huis van het Nederlands informeert de aanbodsverstrekker over het statuut van de NT2-cursist (of hij al dan niet gevat is door bepalingen over de opvolging van regelmatige deelname). Het Huis van het Nederlands informeert de regisseur over de effectieve inschrijving bij een aanbodsverstrekker. De raad heeft hierbij geen bemerkingen.

Communicatie inzake regelmatige deelname

Het ontwerp van afsprakenkader bepaalt dat de aanbodsverstrekker de bevoegde regisseur minimaal twee maal per week informeert over de aan- of afwezigheid van de cursist, over het eventueel laatkomen of vroegtijdig de les verlaten van de cursist en over de eventuele afwezigheid van de leerkracht.

De raad heeft begrip voor de vragen van de regisseurs, maar wijst op de extra planlast die dit voor de centra en hun personeel met zich meebrengt. Hij stelt zich ook vragen bij de uitvoerbaarheid. De netverantwoordelijken van het volwassenenonderwijs engageren zich ertoe hun centra te motiveren aan deze verplichting te voldoen, maar vrezen voor de

haalbaarheid. De raad vraagt dat de overheid blijft zoeken naar alternatieven die geen bijkomende planlast en werk veroorzaken voor de centra en hun personeel.

3.6 Raamakkoorden

De platformtekst van de derde rondetafelconferentie NT2 stelt dat het de bedoeling is om, aanvullend op een algemeen geldend afsprakenkader, te werken met raamakkoorden tussen sommige instellingen.

In de platformtekst is sprake van volgende raamakkoorden:

- een raamakkoord tussen VDAB (voor Brussel: Actiris), Huizen van het Nederlands en de onderwijsverstrekkers waarbij afspraken gemaakt worden m.b.t. het traject naar werk voor de anderstalige werkzoekende, en dat afspraken omvat over o.a. de modaliteiten omtrent de trajectbepaling, de modaliteiten omtrent de uitwisseling van informatie tussen de instellingen, modaliteiten inzake registratie en monitoring met oog op een striktere opvolging van de werkzoekende NT2-cursist waarbij een stappenplan wordt uitgetekend op korte en op lange termijn worden mee opgenomen in het raamakkoord;
- een raamakkoord tussen Syntra en de onderwijsverstrekkers met het oog op een betere doorstroom na het volgen van een basisopleiding NT2;
- regionale raamakkoorden.

In zijn advies over de platformtekst omschreef de Vlor een goed afsprakenkader, aangevuld met raamakkoorden, als zijnde noodzakelijke instrumenten voor het welbevinden van actoren (“acteurs”) en regisseurs.

Het voorliggend ontwerp van afsprakenkader biedt de ruimte om lokale werkafspraken te maken en deze binnen elk HVN vast te leggen in een schriftelijke overeenkomst. De raad gaat ervan uit dat de schriftelijke overeenkomsten waarvan sprake in het ontwerp van afsprakenkader de regionale raamakkoorden zijn waarvan sprake in de platformtekst (zie hoger onder punt 3.1).

Uit de toelichting van de overheid tijdens de adviesvoorbereiding, blijkt dat de overheid niet meer de bedoeling heeft het voorliggend ontwerp van afsprakenkader nog aan te vullen met raamakkoorden tussen de onderwijs- en opleidingsverstrekkers op Vlaams niveau.

Met deze visie zijn niet alle partners het eens. Het GO! blijft het alleszins wenselijk vinden om zowel met VDAB als met Syntra-Vlaanderen centraal een aantal afspraken te concretiseren in een raamakkoord. Ook Syntra-Vlaanderen acht een raamakkoord tussen het Syntra-netwerk, de Huizen van het Nederlands en de onderwijsverstrekkers wenselijk.

De raad wijst erop dat het voor het Huis van het Nederlands Brussel, Actiris als arbeidsmarktregisseur bij de lokale werkafspraken moet betrokken worden.

4 Conclusie

Het uitwerken van de gevraagde raamakkoorden en van de regionale werkafspraken op het niveau van de Huizen van het Nederlands (HVN) zal de nodige tijd en het nodige overleg vergen.

De systemen voor elektronische gegevensuitwisseling tussen regisseurs, HVN en aanbodverstrekkers staan nog niet op punt. De raad acht het niet realistisch te verwachten dat alle noodzakelijke voorwaarden vervuld zijn om op 1 september 2009 het vernieuwd afsprakenkader al integraal te kunnen invoeren. De raad adviseert de overheid om voor de implementatie van het afsprakenkader, een stappenplan op te stellen dat rekening houdt met de nog af te sluiten raamakkoorden.

Monique De Ridder
secretaris

Gunther Degroote
voorzitter